

Kontakt dla mediów:

Luiza Nowicka, PARP

e-mail: luiza_nowicka@parp.gov.pl

tel.: 880 524 959

Informacja prasowa
Warszawa, 19 maja 2022 r.

Efekty Programu Inteligentny Rozwój i Programu Polska Wschodnia na poziomie sektorowym i makroekonomicznym

Eksperci z Instytutu WiseEuropa oraz Ecorys Polska Sp. z o.o., w ramach projektu prowadzonego na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), zbadali, jak wybrane programy wdrażane przez PARP, wpłynęły na polską gospodarkę. Zachęcamy do zapoznania się z wynikami V fazy badania – „Analiza efektów wybranych działań Program Operacyjny Inteligentny Rozwój i Program Operacyjny Polska Wschodnia na poziomie sektorowym i makroekonomicznym, za pomocą modelu makroekonomicznego”.

Program Inteligentny Rozwój (POIR) na lata 2014-2020 to krajowy program operacyjny, finansujący badania, rozwój oraz innowacje. Całkowita alokacja na program z funduszy europejskich wynosi ponad 8,6 mld euro. Jego głównym celem jest wzrost innowacyjności polskiej gospodarki, który ma być osiągnięty przede wszystkim poprzez zwiększanie nakładów na badania i rozwój (B+R) ponoszonych przez przedsiębiorstwa. Podejmowane w ramach programu działania, skoncentrowane są głównie na wzmocnieniu powiązań między biznesem a nauką, a tym samym na zwiększeniu stopnia komercjalizacji wyników prac B+R i ich praktycznego wykorzystania w gospodarce, a także na wsparciu innowacyjności firm.

Z kolei Program Polska Wschodnia (POPW) wspiera innowacyjną przedsiębiorczość w pięciu województwach: lubelskim, podlaskim, podkarpackim, świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim. Przeznaczono na niego 2 mld euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Stanowi uzupełnienie i wzmocnienie działań prowadzonych w ramach regionalnych i krajowych programów w latach 2014-2020. Głównym celem POPW jest wzrost konkurencyjności i innowacyjności makroregionu Polski Wschodniej.

Cel badania

Głównym celem prowadzonego badania jest oszacowanie wpływu funduszy europejskich pochodzących z Programów Inteligentny Rozwój i Polska Wschodnia – w ramach działań wdrażanych przez PARP – na polską gospodarkę, w tym m.in. na PKB, nakłady inwestycyjne oraz nakłady na badania i rozwój w przedsiębiorstwach, bezrobocie, produktywność pracy, przychody przedsiębiorstw itp.

W okresie pandemii COVID-19, gdy pojawiły się dodatkowe obszary analityczne, sprawdzano m.in. wpływ działań antykryzysowych PARP na gospodarkę („Dotacje na kapitał obrotowy”). Z kolei w ostatniej ze zrealizowanych faz badawczych, dokonano oszacowania wpływu realizowanej przez PARP interwencji w ramach POIR i POPW na zmiany środowiskowe, tj. energochłonność i emisyjność gospodarki.

Geneza projektu

Zdecydowana większość analiz poświęconych funduszom unijnym skupia się na bezpośrednim obszarze ich oddziaływania – wpływie na beneficjentów wsparcia (pomysłodawców, przedsiębiorców, jednostki samorządu terytorialnego, ośrodki innowacji tworzące platformy startowe czy programy akceleracyjne) i ewentualnie na ich najbliższe otoczenie. Jednakże gospodarka to system naczyń połączonych, a co za tym idzie interwencja musi wywoływać efekty w szerszej skali niż tylko zmiany na poziomie bezpośrednich odbiorców wsparcia. W zawiązku z tym podjęto badania by oszacować całościowe efekty działań PARP w ramach Programów.

W badaniu wykorzystano model VESPA, który należy do modeli grupy DSGE (Dynamic Stochastic General Equilibrium). Bazuje on na danych m.in. GUS, Eurostat, NBP oraz danych PARP (w zakresie środków wsparcia dostępnych w ramach POIR i POPW). Dane te są systematycznie uzupełniane (raz na sześć miesięcy).

Jak interpretować wyniki badania?

Wyniki badania są prezentowane w odniesieniu do scenariusza bazowego. Odzwierciedla on sytuację, w której analizowana interwencja nie miałaby miejsca. Jest to punkt 0 na osi Y. Co do zasady wartości powyżej tego punktu oznaczają, że dzięki interwencji PARP dana zmienna makroekonomiczna ma bardziej korzystną wartość w porównaniu do sytuacji, gdyby interwencji nie było i analogicznie, wartości poniżej punktu 0 oznaczają, że dana zmienna jest na niższym poziomie w porównaniu z taką sytuacją.

Pojedynczy wynik dodatni lub ujemny (w odniesieniu do scenariusza bazowego) nie przesądza jednak o tym, czy dany efekt interwencji należy oceniać pozytywnie lub negatywnie. Dzieje się tak dlatego, że na efekty należy patrzeć w dłuższej perspektywie czasowej. W przeprowadzonych analizach są to lata 2015-2033. Dopiero, gdyby w ujęciu tego horyzontu suma wartości (wartość skumulowana) znajdujących się poniżej punktu 0 osi Y byłaby wyższa od sumy wartości powyżej tego punktu, wówczas można by mówić o tym, że interwencja nie przyniosła spodziewanych efektów. Taka sytuacja nie ma jednak miejsca. W każdym z analizowanych obszarów ogólny i skumulowany efekt interwencji jest dodatni.

Prezentowane wyniki (efekty interwencji) mogą się wydawać stosunkowo niewielkie, np. odchylenia od scenariusza bazowego – wynoszące 1,5%, 0,4% itd. W rzeczywistości jednak taka ocena nie jest uprawniona. Mamy bowiem do czynienia z efektem skali. Model odnosi się do całej gospodarki, a więc do PKB przekraczającego 2 288 bln złotych. Podczas gdy wartość projektów PARP – wg stanu na IV kwartał 2021, wynikająca z obowiązujących umów (POIR i POPW) – wynosi 22,2 mld złotych. Uzyskane wyniki są bardzo korzystne i pokazują wysoką efektywność wsparcia.

Najważniejsze wnioski (na podstawie wyników V fazy badania)

- W latach 2015-2033 wartość dodatkowego PKB Polski wzrośnie, dzięki działaniom PARP prowadzonym w ramach programów POIR i POPW, o ok. 73 mld złotych. Jest to wielkość ponad trzykrotnie większa od wartości dofinansowanych projektów oraz sześciokrotnie większa od wartości samego przekazanego dofinansowania.
- Najsilniejszy wpływ na PKB zaobserwowano w latach 2017-2022.
- Silniejsze oddziaływanie programów zanotowano w odniesieniu do obszaru Polski Wschodniej (w szczytowym momencie jej PKB jest powyżej 1,5% wartości scenariusza bazowego), co przede wszystkim wynika z większych nakładów w proporcji do PKB makroregionu).

Wpływ na środowisko

- Choć interwencja przyczynia się do wzrostu zużycia energii oraz emisji CO₂, to jednak obniża ogólną energochłonność i emisyjność PKB. Dzieje się tak dlatego, że choć z jednej strony wspierane przedsiębiorstwa zwiększają moce produkcyjne (rośnie więc zużycie energii oraz emisja CO₂), to z drugiej strony dokonuje się to przy wykorzystaniu mniej emisyjnych i energochłonnych maszyn i urządzeń. Przez co środowiskowy koszt wytworzenia jednostki PKB, jest niższy niż był wcześniej.
- Szacuje się, że udzielone wsparcie przełożyło się na około dwukrotnie mniejszy wzrost zużycia energii oraz emisji CO₂ niż na wzrost PKB.

Inwestycje prywatne

- Pod wpływem wdrażania programów najsilniej reagują inwestycje prywatne. W szczytowym momencie zanotowano ich 4% wzrost w stosunku do scenariusza bez interwencji PARP z POIR i POPW (scenariusza bazowego).

Wpływ Programów na zasoby i koszty kapitału

- Wpływ programów na zasoby i koszt kapitału (w ujęciu ekonomicznym, a więc zasobów służących pomnażaniu wartości gospodarczych) jest trwały. Oznacza to, że pozytywne efekty są widoczne długo po zakończeniu interwencji. Dzięki interwencji zaobserwowano zwiększenie zasobów kapitału oraz obniżenie jego kosztu. Dzieje się tak dlatego, że relatywnie mała stopa amortyzacji powoduje, że budynki i instalacje oraz maszyny i urządzenia zakupione w ramach Programów funkcjonują długo po ich zakończeniu.

Wpływ na produktywność i płace

- Interwencja przyczyniła się do poprawy produktywności pracy, co stymuluje wzrost popytu na pracę i wzrost płac. Można uznać, że działania POPW i POIR przenoszą gospodarkę na nieco wyższy poziom, charakteryzujący się wyższym zatrudnieniem, wydajnością i płacami.

Wpływ na przedsiębiorstwa

- Pozytywne efekty wdrożenia analizowanych działań PARP widać także na poziomie mikro. Dotyczy to w szczególności rentowności sprzedaży netto, produktywności pracy (na poziomie sektorowym) oraz osiągania zysków przez przedsiębiorstwa (ok. 35 mld PLN większe zyski niż w scenariuszu bazowym bez interwencji).

[Wyniki badania dostępne są na stronie PARP.](#)

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

